

24. oktober 2013

Notat

Uddybende sammenfatning om oplægget ”Mere sikre veje – en to i en’er”**Sammenfatning**

Færdselssikkerhedskommissionens handlingsplan opstiller nogle ambitiøse mål for antallet af trafikdræbte og personskader i 2020.

Målsætningerne kan ikke nås uden en forstærket indsats overfor færdselssikkerheden på alle, relevante områder. Det gælder også vejenes indretning og tilstand, som bør få større opmærksomhed ud fra en sikkerhedsmæssig betragtning.

En forøget færdselssikkerhed indebærer desuden en samfundsøkonomisk gevinst. Selv om økonomiske gevinster ikke er det primære formål med sikkerhedsarbejdet, er det derfor relevant at se på samfundsøkonomiske omkostninger i forhold til omkostningerne ved at øge sikkerheden.

Dansk Vejforening udarbejder en analyse om dette tema for brancheforeningen Sikre Veje. Analysen er under udarbejdelse og på Vejforum præsenteres idéen bag analysen og de overvejelser som temaet giver anledning til.

Vejene har et væsentligt potentiale for en øget færdselssikkerhed

I betragtning af at det er dokumenteret i flere analyser – navnlig af Havarikommissionen for Vejtrafikulykker – at forhold ved vejenes indretning eller tilstand er medvirkende ulykkesårsag i op til 30% af ulykkerne, er det meget relevant at se helt særskilt på, hvordan vejenes sikkerhedsbidrag kan øges væsentligt.

Formålet med analysen er, at belyse henholdsvis de samfundsøkonomiske konsekvenser af trafikulykker og den offentlige sektors udgifter til at færdselssikre vejene.

Analysen skal bidrage til debatten om den kommende indsats for færdselssikkerheden ved at sætte fokus på samspillet imellem de to typer omkostninger og også gerne deres indbyrdes forhold.

Omkostningerne ved trafikulykker er forholdsvis velbeskrevet i flere kilder. Afværgeomkostninger er i mindre omfang dokumenteret og på dette punkt er der behov for at få et bedre indblik.

Der er tale om et desk-study. Det vil sige, at der som udgangspunkt ikke foretages ny dataindsamling i form af målinger, inventeringer eller lignende. Analysen baseres på et udvalg af eksisterende kilder, der beskriver henholdsvis ulykker, deres omkostninger, henholdsvis forebyggelse- og afværgeomkostninger.

Investerer vi nok i vejenes sikkerhed?

Man kan beregne trafikulykkers omkostninger på flere måder.

Vi har haft de trafikøkonomiske enhedsomkostninger i en årrække, og i den nye handlingsplan fra Færdselssikkerheds-kommissionen indgår nogle beregninger, der ser på omkostningerne til redningsberedskab og sundhedssystemet mv.

Der kan også tages udgangspunkt i andre typer af værdisættelse. F.eks. de marginale eksterne ulykkesomkostninger, sådan som De Økonomiske Råd har gjort.

Man kan sætte disse typer omkostninger op overfor, hvad det koster at holde et givet niveau af sikkerhed som kan nedbringe antallet af ulykker.

Disse sammenligninger fører ikke i sig selv nødvendigvis til nogen entydig konklusion på, hvor meget samfundet bør investere i færdselssikkerhed. Men da penge er det store omdrejningspunkt for alt, hvad der i disse år har med veje at gøre, er en bredere forståelse af de samfundsøkonomiske prioriteringer af færdselssikkerheden væsentlig for debatten.

Det etiske aspekt: Hvorfor er penge vigtige når trafikulykker først og fremmest handler om menneskelige tragedier?

Offentlighedens og politikernes fokus i forbindelse med trafikulykker er for det meste – med god grund – på de personlige omkostninger for ofrene. Motivationen bag indsatsen for en højere færdselssikkerhed er derfor normalt også primært noget empatisk: vi kan forestille os, hvor forfærdeligt det ville være, hvis vi selv var ofrene. Eller vi kender nogen som selv er blevet ramt af en færdselsulykke.

At trafikulykker også har store økonomiske omkostninger for såvel offeret som samfundet, er til sammenligning noget, der umiddelbart tillægges mindre vægt. Rent etisk er det problematisk at argumentere med at gøre et menneskes liv og førlighed op i penge.

Selve det, at X kroner investeret i større sikkerhed på vejene kunne spare Y kroner i samfundsøkonomiske omkostninger, er derfor sjældent et udgangspunkt som isoleret set vil ændre nogen prioriteringer.

Men det er en vigtig pointe, at det ikke behøver at være dyrere at investere mere i vejene for at forebygge og afværge ulykker. Tværtimod kan det ses som en win-win situation: færre menneskelige tragedier som samtidig sparer samfundet omkostninger.

Der er derfor et stærkt etisk aspekt i emnet. Derved adskiller det sig dog ikke fra resten af arbejdet med Færdselssikkerheden.

Når det gælder andre dele af indsatsen for færdselssikkerheden, har vi blot vænnet os til, at man godt må blande penge og liv sammen – f.eks. i forhold til størrelsen af bøder.

